

به نام خدا

دانشکده بهداشت

طرح درس ارتباطات در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد ۱/۵ نظری و نیم عملی	زمان: شنبه ها ، نیمسال دوم ۱۴۰۱/۱۴۰۰
پیش نیاز : ندارد	ساعت کلاس: ۱۰-۱۲
مخاطبان: دانشجویان کارشناسی ارشد آموزش بهداشت و ارتقای سلامت ورودی ۱۴۰۰	شماره کلاس:
استاد: دکتر حسین اشتریان - دکتر ثریا سیابانی	

معرف اجمالی دوره:

درس روش ارتباطات در آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دوره کارشناسی ارشد آموزش بهداشت بعنوان یکی از دروس اجباری محسوب می گردد. در این درس دانشجویان با مدلها و روش های ارتباطی فردی و گروهی آشنا می شوند. این درس در تلاش است تا در جهت برقرار شدن ارتباطات و تقویت شناسایی بهتر جوامع مختلف و برقراری ارتباط موثر در برنامه های آموزش سلامت به دانشجویان در آینده کمک می کند.

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با مفاهیم و اصول ارتباطات و روشهای برقراری ارتباط در جوامع است.

اهداف کلی و ویژه به تفکیک هر جلسه

جلسه اول

عنوان درس: تعریف و اهمیت ارتباط و کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی

هدف کلی آموزشی: دانشجو با مفهوم و تعریف ارتباط و اهمیت آن در این جلسه آشنا شود.

دانشجو در پایان این جلسات قادر باشد:

- ارتباط را از دیدگاههای مختلف تعریف کند.
- عناصر ارتباط را شرح دهد.
- انتقال معنی در ارتباط را بیان کند.
- تعریف ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- ویژگیهای کلیدی یک ارتباط بهداشتی را توضیح دهد.
- عوامل شکل گیری ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- نقش ارتباط بهداشتی در بهداشت عمومی را بیان کند.

جلسه دوم:

عنوان درس: انواع ارتباط و عناصر آن

هدف کلی آموزشی: دانشجو با توجه به مطالب ارائه شده با انواع ارتباط و عناصر آن آشنا شود.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- ارتباط بر اساس معیارهای مختلف را تقسیم بندی کند.
- انواع ارتباط درون فردی، بین فردی، گروهی و جمعی را توضیح دهد.
- ارتباط کلامی و غیر کلامی را شرح دهد.
- عناصر پیامهای کلامی را شرح دهد.
- نشانههای طبیعی، تصویری و قراردادی را توضیح دهد.
- نحوه ارایه پیام را توضیح دهد.
- ترکیب کد- محتوا و نحوه ارائه را توصیف کند.
- قصد، آگاهی و معنی در ارتباطات غیر کلامی را شرح دهد.
- فرستادن و بررسی پیامهای غیر کلامی را توضیح دهد.
- رمز و نشانه در پیام غیر کلامی را شرح دهد.

جلسه سوم:

عنوان درس: عوامل موثر در یک ارتباط بهداشتی

هدف کلی آموزشی: دانشجو با مهارتهای برقراری یک ارتباط موفق آشنا شود.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- اصول اصلی یک ارتباط موفق را بداند.
- فرایند ارتباط بهداشتی را شرح دهد.

- مهارت‌های گوش دادن در برقراری یک ارتباط موثر را در یک موقعیت مناسب بکارگیرد.
- نقش حواس در برقراری یک ارتباط موفق را بیان کند.
- نقش زبان بدن در برقراری ارتباط موثر را توضیح دهد.
- نقش موانع ارتباطی و راههای کنترل آنها بر فرایند ارتباط را شرح دهد.
- دو معیار انتخاب کانال در فرایند ارتباط بهداشتی را بیان نماید.
- انواع ارزشیابی ارتباط بهداشتی را بیان کرده و در هر مورد مثالی کاربردی بیان نماید.
- مخاطبین اولیه و ثانویه را تعریف نماید.

جلسه چهارم و پنجم:

عنوان درس: کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها

هدف کلی آموزشی: فراگیر با کلیات مدل های ارتباطی و برخی از این مدل ها آشنا شود.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- مدل ارتباط را تعریف کند.
- انواع مدل های ارتباطی را فهرست کند.
- اهمیت استفاده از مدل در برقراری ارتباط بهداشتی را بیان کند.
- پیش مدل ارسطو را شرح دهد.
- مدل لاسون را شرح دهد.
- مدل شنن و ویوور را شرح دهد.
- مدل دوسلاپول را شرح دهد.
- مدل ویلبر شرام را توضیح دهد.
- مدل برلو را توضیح دهد.
- مدل شفه و نکات مهم در مورد این مدل ارتباطی را توصیف کند.

جلسه ششم:

عنوان درس: حمایت همه جانبه

هدف آموزشی: دانشجو حمایت همه جانبه را شرح دهد.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- رویکردهای کلیدی جلب حمایت همه جانبه (درگیر کردن رهبران، کار با رسانه های اجتماعی، ایجاد شراکت،...) را شرح دهد.
- فنون ترغیب سازی را توضیح دهد.

- عوامل موثر در انتخاب فنون را شرح دهد.
- نحوه تولید جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.
- ویژگیهای یک پیام اثر بخش در جلب حمایت همه جانبه را توضیح دهد.

جلسه هفتم و هشتم :

عنوان درس: برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت

هدف کلی آموزشی: دانشجو با برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت آشنا شود.

دانشجو باید در پایان این جلسه قادر باشد:

- فرایند برنامه ریزی را شرح دهد.
- تحلیل موقعیت را شرح دهد.
- تعیین اهداف و استراتژی را شرح دهد.
- تولید موثر پیام و مواد آموزشی را شرح دهد.
- نحوه انتخاب کانال های ارتباطی پیام را شرح دهد.

جلسه نهم و دهم:

عنوان درس: بسیج اجتماعی برای سلامت

هدف کلی آموزشی: دانشجو با بسیج اجتماعی برای سلامت آشنا شود.

- اثرات وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- شرایط ایجاد کننده محدودیت یا تقویت در وسایل ارتباط جمعی را بیان نماید.
- مزایا و معایب تعدد وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- معیارهای گزینش وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- ساخت و سازمان وسایل ارتباط جمعی را توضیح دهد.
- نقش ها و وظایف وسایل ارتباط جمعی را بیان نماید .
- ویژگیهای ارتباط فردی را با ارتباط جمعی مقایسه نماید.
- درباره سیر تاریخی شکل گیری وسایل ارتباطی بحث نماید.
- استراتژی ارتباطی جامع را تشریح کند.
- تکنولوژی نوین ارتباطی را تشریح کند.

جلسه یازدهم:

عنوان درس: ارزشیابی برنامه ارتباط بهداشتی

هدف کلی آموزشی:

دانشجو باید قادر باشد

- نقش چارچوب های ارزیابی را در برنامه ارتباط بهداشتی درک کند.
- طرح های اصلی ارزیابی برنامه ارتباطی را شناسایی کند.
- کلیدهای موفقیت در ارزیابی ارتباطات سلامت را شرح دهد.
- نحوه صحیح ارزیابی یک برنامه بهداشتی را شرح دهد.

جلسه دوازدهم:

عنوان درس: رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات

هدف کلی: دانشجو با رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات آشنا شود.

دانشجو باید قادر باشد:

- نقش و تاثیر موضوعات فرهنگی در برقراری ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- تأثیرات جنسیت بر رفتارهای سلامت و مفاهیم سلامت و بیماری را بیان کند.
- Cultural competency را توضیح دهد.
- چرایی اهمیت این موضوع در ارتباط بهداشتی را شرح دهد.
- نحوه ارتباط موثر با افراد دارای خصوصیات جمعیت شناختی مختلف (سن، سطح تحصیلات، جنس، درآمد و ...) را توضیح دهد.
- برقراری ارتباط موثر با افراد دارای سواد بهداشتی متفاوت را توضیح دهد.

کار عملی:

در هر کلاس یک عنوان کار عملی به عنوان کار کلاسی برای دانشجو مشخص می شود. در جلسه بعدی دانشجو موظف به ارائه کار خود در کلاس می باشد. همچنین توسط دانشجو در طول ترم یک کار عملی دیگر خواهد داشت که در پایان ترم گزارش نهایی بایستی در کلاس ارائه شود.

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

۱- حضور منظم و دقیق در جلسات درس داشته باشند.

۲- در فعالیتهای آموزشی مشارکت نمایند.

۳- در هر جلسه آمادگی پاسخ گویی به سؤالات مبحث قبلی را داشته باشند.

۴- از منابع معتبر علمی استفاده نمایند.

تاریخ جلسه	مطلب	استاد
------------	------	-------

۵- تلفن همراه خود را در کلاس خاموش نمایند.

ارزشیابی:

تکالیف درسی هفتگی و فعالیت کلاسی ۴ نمره

تکلیف جامع ۴ نمره

امتحان میان ترم ۴ نمره

امتحان پایان ترم ۸ نمره

دکتر اشتریان	تعریف و اهمیت ارتباط و کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی	۱۴۰۰/۱۱/۲۳
	انواع ارتباط و عناصر آن	۱۴۰۰/۱۲/۳۰
	عوامل موثر در یک ارتباط بهداشتی	۱۴۰۰/۱۲/۷
	کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها	۱۴۰۰/۱۲/۱۴
	کلیات مدل های ارتباطی و معرفی برخی از این مدل ها	۱۴۰۰/۱۲/۲۱
	حمایت همه جانبه	۱۴۰۱/۱/۲۰
	برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت	۱۴۰۱/۱/۲۷
	برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت	۱۴۰۰/۲/۱۰
دکتر سیابانی	بسیج اجتماعی برای سلامت	۱۴۰۰/۲/۱۷
	بسیج اجتماعی برای سلامت	۱۴۰۰/۲/۲۴
	ارزشیابی برنامه ارتباط بهداشتی	۱۴۰۰/۲/۳۱
	رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات	۱۴۰۰/۳/۷
مشترک	ارایه کار عملی	۱۴۰۰/۳/۲۱
	ارایه کار عملی	۱۴۰۰/۳/۲۸

منابع

1- Graeff, J. A., Elder, J. P., Booth, E. M., Piotrow, P. T., Kincaid, D. L., Rimón, J. G., ... & Samson, K. (1993). Communication for health and behavior change: a developing country perspective.

2- Schiavo, R. (2013). *Health communication: From theory to practice*. John Wiley & Sons.

۳. فرهنگی علی اکبر. ارتباطات انسانی جلد ۱ و ۲. تهران: موسسه خدمات فرهنگی رسا. ۱۳۹۲

۴. صفاری حسن و شجاعی زاده داوود. ارتباط شناسی سلامت. تهران:

۵. محسنیان راد مهدی. ارتباط شناسی: ارتباطات انسانی (میان فردی، گروهی و جمعی). تهران: انتشارات سروش، ۱۳۸۹

۶. ساروخانی باقر. جامعه شناسی ارتباطات: اصول و مبانی. تهران: انتشارات

۷. اثباتی بهروز. مبانی ارتباطات. تهران: انتشارات

۸. آذری غلامرضا. مقدمه ای بر اصول و مبانی ارتباطات (انسانی-جمعی). تهران: انتشارات اداره کل آموزش سازمان صدا و سیما، ۱۳۹۱

۹. اسدی کرد غلامرضا. ارتباطات انسانی. تهران: انتشارات فاسیران، ۱۳۹۰

اساتید

مدیر گروه

مسوول EDO دانشکده

دکتر حسین اشتریان و دکتر ثریا سیابانی

دکتر فرزاد جلیلیان

دکتر صفری